

**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozhodl samosoudkyní Mgr. Karolínou Tylovou LL.M. v právní věci žalobkyně **Ing. R.K.**, bytem ■■■, zastoupené obecným zmocněncem P. K., bytem N. Ch. 28E, V., proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 5. 2016, č. j. MPSV-2016/98873-917,

t a k t o :

- I. Žaloba proti rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 12. 5. 2016, č. j. MPSV-2016/98873-917, s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

I. Žaloba

Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně domáhala zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného, kterým žalovaný zamítnul její odvolání a potvrdil usnesení Úřadu práce ČR - krajské pobočky v Liberci (dále jen „úřad práce“) ze dne 4. 3. 2016, č. j. 30746/2016/LIB. Tímto prvostupňovým rozhodnutím byla žalobkyni přiznána dávka pomoci v hmotné nouzi - doplatek na bydlení ve výši 1 240 Kč, na základě žádosti podané dne 4. 2. 2014.

Námítky žalobkyně směřovaly do výše částky, která byla stanovena jako započitatelné nájemné pro účely výpočtu dávky pomoci v hmotné nouzi - doplatku na bydlení. Žalobkyně namítala, že dle normativní instrukce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 10/2013 se v případě, že byt obývá jedna osoba, doporučuje započítat podlahovou plochu 38 m². Žalobkyně odkazovala na zprávu veřejného ochránce práv ze dne 9. 9. 2013, sp. zn. 2649/2013/VOP/MBL, v níž veřejný ochránce práv vyložil, z jakého důvodu by nebylo spravedlivé podlahovou plochu pouze snižovat na uvedených 38 m² v případě užívání nadměrného bytu, ale že by to mělo platit i obráceně, v případě užívání menšího bytu. K tomuto názoru veřejného ochránce práv se žalovaný v napadeném rozhodnutí nijak

nevyjádřil. Zprávou veřejného ochránce práv ze dne 9. 9. 2013, sp. zn. 2649/2013/VOP/MBL žalobkyně navrhovala provést důkaz.

Žalobkyně dále konstatovala, že se v jejím případě žalovaný snaží odůvodnit nepřiznání vyššího doplatku na bydlení tvrzením, že příčinou vysoké ceny nájemného může být užívání nadstandardního bytu. Ze strany žalovaného se jedná o hypotetické ničím nepodložené úvahy. Úřad práce vyhledal čtyři nájemní smlouvy, nájemné zprůměroval, standard bytů však zjišťován vůbec nebyl. Žalobkyně zdůrazňovala, že výše započitatelného nájemného je předmětem sporu od samého počátku. Navrhovala, aby si soud vyžádal znalecký posudek, který by spor o stanovení výše započitatelného nájemného rozřešil.

Žalobkyně tvrdila, že již v řízení před správním orgánem uváděla, že nájem ve výši 3 500 Kč za byt o velikosti 32 m² nelze považovat za srovnatelný se zbývajících dvěma byty. Žalobkyně proto nesouhlasila se zahrnutím bytů s nájemným ve výši 3 500 Kč do výpočtu obvyklého nájemného. Nájemné ve výši 3 500 Kč za byt o velikosti 32 m² označila za nevěrohodné, extrémně se odlišujícího od nájemného v bytech, které lze považovat za srovnatelné s bytem, který užívá. Zdůraznila přitom, že její byt rozhodně nelze považovat za nadstandardní. Žalobkyně navrhovala, aby soud provedl důkaz zprávou veřejného ochránce práv ze dne 5. 9. 2014, sp. zn. 1354/2014/VOP, prohlídkou bytů a výslechem jejich vlastníků.

Žalobkyně také upozorňovala na stav, kdy jí nájemné může být započítáno pouze ve výši 4 080 Kč, když ve skutečnosti hradí 5 000 Kč, a na odůvodněných nákladech na elektřinu by teoreticky mohlo být započítáno 3 875,33 Kč, když ve skutečnosti hradí 1 670 Kč.

Žalobkyně navrhovala, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

II. Vyjádření žalovaného

V písemném vyjádření k žalobě žalovaný zopakoval argumentaci vyjádřenou v napadeném rozhodnutí.

III. Zjištění ze správního spisu

Žalobkyně podala dne 4. 2. 2014 žádost o dávku pomoci v hmotné nouzi - doplatek na bydlení.

Rozhodnutím ze dne 3. 3. 2014, č. j. MPSV-UP/8521/14/LB, úřad práce rozhodl o nepřiznání dávky doplatek na bydlení. K odvolání žalobkyně bylo toto rozhodnutí zrušeno rozhodnutím žalovaného ze dne 25. 4. 2014, č. j. MPSV-UM/1685/14/4F-LBK. Žalovaný úřadu práce vytkl způsob, kterým dospěl ke stanovení odůvodněných nákladů na bydlení podle § 34 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“), a konstatoval, že od 1. 1. 2014 nelze stanovit nájemné v místě obvyklé na základě mapy nájemného dle údajů Státního fondu rozvoje bydlení. Zároveň žalovaný úřadu práce uložil zdůvodnit, na základě čeho byla výše odůvodněných nákladů na bydlení stanovena a z jakých konkrétních údajů při zjišťování nákladů na bydlení v místě obvyklé správní orgán vycházel. Zdůraznil, že tyto podklady musí být součástí spisové dokumentace a účastníku řízení musí být dána možnost se s podklady před vydáním rozhodnutí seznámit.

Poté úřad práce bez dalšího znovu rozhodl dne 28. 5. 2014 pod č. j. 68975/2014/LIB tak, že žalobkyni se doplatek na bydlení nepřiznává. V rozhodnutí uvedl, že při stanovení výše dávky byly odůvodněné náklady podle § 34 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi stanoveny na základě nařízení vlády č. 453/2013 Sb., o stanovení podrobností a postupu pro zjištění srovnatelného nájemného obvyklého v daném místě (dále jen „nařízení č. 453/2013 Sb.“) s tím, že v dané lokalitě Liberce počítá s obvyklým nájemným ve výši 92,16 Kč/m². Tedy že u velikosti bytu žalobkyně 34 m² tvoří obvyklé nájemné 3 133,44 Kč, a tato částka byla vzata jako započitatelné nájemné.

Rozhodnutím ze dne 30. 6. 2014, č. j. MPSV-UM/2987/14/4S-LBK, žalovaný zamítnul odvolání žalobkyně a rozhodnutí úřadu práce potvrdil. Odkázal na § 33 odst. 1 písm. a) a § 34 odst. 1 písm. a) zákona o hmotné nouzi, podle něhož se odůvodněné náklady na bydlení započítávají do výše, která je v místě obvyklá. Jaké je nájemné v místě obvyklé stanoví jiný právní předpis, kterým je zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který v § 2249 odst. 2 stanoví, že jiný právní předpis stanoví podrobnosti a postup pro zjišťování srovnatelného nájemného obvyklého v daném místě. Tímto jiným právním předpisem je nařízení č. 453/2013 Sb. a úřad práce v souladu s právními předpisy určil, že odůvodněné náklady na bydlení pro nájemní byt žalobkyně jsou ve výši 3 133,44 Kč, když skutečné nájemné je 5 000 Kč.

Toto rozhodnutí žalovaného i jemu předcházející rozhodnutí úřadu práce bylo zrušeno zdejší soudem rozsudkem ze dne 5. 1. 2015, č. j. 60 Ad 13/2014-21. Soud dal žalobkyni za pravdu v tom, že z odůvodnění prvostupňového rozhodnutí, ale ani z odůvodnění rozhodnutí žalovaného nelze seznat úvahy správních orgánů, jimiž se při aplikaci jednotlivých ustanovení nařízení č. 453/2013 Sb. řídily, a na základě kterých dospěly k určení obvyklého nájemného ve výši 92,16 Kč/m². Soud rovněž zdůraznil, že uvedená výše obvyklého nájemného nemá oporu ani ve spisovém materiálu.

Úřad práce rozhodnutím ze dne 4. 11. 2015, č. j. 88076/2015/LIB, žalobkyni doplatek na bydlení opětovně nepřiznal. Rozhodnutím žalovaného ze dne 15. 1. 2016, č. j. MPSV-2016/11092-917, bylo rozhodnutí úřadu práce zrušeno s tím, že je nutné v novém řízení stanovit a doložit nájemné v místě obvyklé a zohlednit velikost bytů tak, aby se jednalo o nájemné srovnatelné ve smyslu § 2 a § 3 odst. 1 písm. b) nařízení č. 453/2013 Sb.

Rozhodnutím ze dne 4. 3. 2016, č. j. 30746/2016/LIB, přiznal úřad práce žalobkyni dávku pomoci v hmotné nouzi - doplatek na bydlení ve výši 1 240 Kč měsíčně od února 2014. Úřad práce provedl výpočet stanoveného nájemného v místě obvyklého pro lokalitu města Liberec, městské části Horní Růžodol. Úřad práce odkázal na § 3 a § 7 nařízení č. 453/2013 Sb., dle kterého je možné pro účely dávek pomoci v hmotné nouzi stanovit v místě obvyklé nájemné na základě prokazatelného doložení výše nejméně tří srovnatelných nájemných, které jsou správnímu orgánu známy z úřední činnosti. Ze vzorku čtyř srovnatelných bytů, které jsou správnímu orgánu známy z úřední činnosti, bylo vytvořeno započitatelné nájemné, které činí pro tržní byty o velikosti do 40 m² v Liberci, v městské části Horní Růžodol, částku 120 Kč/m², tj. u bytu o velikosti 34 m² činí obvyklé nájemné 4 080 Kč. Tato částka byla také určena jako započitatelné nájemné pro byt žalobkyně. K návrhu žalobkyně na započítání plochy bytu o velikosti 38 m² uvedl, že započítávat plochu bytu o velikosti 38 m² doporučuje ministerstvo v případě, že osoba v hmotné nouzi obývá byt s podlahovou plochou, která je pro její potřeby nadměrná. Dále zdůraznil, že jako orgán pomoci v hmotné nouzi pracuje s informacemi, které předložil žadatel, tj. v situaci, kdy žadatel užívá plochu bytu 34 m², bude

tuto plochu započítávat v plné výši a nebude započítávat větší plochu bytu, než žadatel skutečně užívá. Žalobkyní doložené náklady na bydlení činí celkem 7 311 Kč. Jedná se o nájemné ve výši 5 000 Kč, služby ve výši 641 Kč a zálohu na elektřinu ve výši 1 670 Kč. Při stanovení nároku na doplatek na bydlení úřad práce zpracoval doložené náklady následovně: nájemné hrazené v celkové výši 5000 Kč při výměře bytu 34 m² bylo započteno s ohledem k nájemnému v místě obvyklému a velikosti bytu v částce 4 080 Kč, žalobkyní hrazená částka 1 670 Kč za elektřinu byla započítána v plné výši, podobně jako ostatní náklady na služby. Odůvodněné náklady na bydlení tak činí: nájemné 4 080 Kč, služby 641 Kč, elektřina 1 670 Kč, celkem se jedná o částku 6 391 Kč. Výše doplatku na bydlení je stanovena rozdílem mezi částkou odůvodněných nákladů na bydlení připadajících na aktuální kalendářní měsíc sníženou o příspěvek na bydlení ze systému státní sociální podpory ve výši 4 941 Kč vyplacený za přechozí kalendářní měsíc a částkou, o kterou příjem osoby, tj. přírůstek na dítě, vyplacený ze systému státní sociální podpory ve výši 700 Kč zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí 2 920 Kč převyšuje částku živobytí 3 410 Kč.

Proti prvostupňovému rozhodnutí úřadu práce se žalobkyně odvolala, v odvolání namítala v podstatě shodné skutečnosti jako v podané žalobě.

Napadeným rozhodnutím žalovaný odvolání žalobkyně zamítnul a prvostupňové rozhodnutí úřadu práce potvrdil. K námitkám žalobkyně uvedl, že podlahovou plochu lze snížit v případě, že správní orgán shledá, že žadatel o doplatek na bydlení užívá nepřiměřený byt, co do velikosti a nákladů. Podlahová plocha se pak sníží tak, aby odpovídala přiměřenému bydlení. Jestliže však žalobkyně užívá byt o velikosti 34 m², je tato plocha také započtena, protože nelze započítat větší plochu bytu, než jakou žalobkyně skutečně užívá. Ani v doporučení Ministerstva práce a sociálních věcí není uvedeno, že v případě, kdy byt užívá jedna osoba, se má paušálně započítávat plocha bytu 38 m². Úřad práce vycházel ze vzorků čtyř bytů v dané lokalitě. Dva byty o velikosti 32 m², kde nájemné u obou bytů bylo stanoveno částkou 3 500 Kč, byt o velikosti 37 m² s nájemným ve výši 4 600 Kč a byt o velikosti 34,80 m² s nájemným ve výši 4 700 Kč. Nájemné v místě obvyklé pro malé byty do 40 m² bylo stanoveno ve výši 120 Kč/m². Žalobkyně měla k dispozici nájemní smlouvy, ze kterých úřad práce vycházel. Žalovaný zdůraznil, že je na pronajímateli nebo na dohodě smluvních stran, v jaké výši nájemné stanoví, a žalobkyně proto jen stěží může rozporovat výši nájemného 3 500 Kč u bytů o velikosti 32 m². Kvalita bydlení žalobkyně, která několikrát uvedla, že obývá byt nově vybudovaný z půdního prostoru, zrekonstruovaný a nově vybavený, se zcela jistě odráží a je příčinou relativně vysoké ceny nájemného. Úřad práce nebude zjišťovat rozdíl v ceně nájemného, protože kvalita bydlení nemůže být při rozhodování o nároku na doplatek na bydlení zohledněna způsobem, kterého se žalobkyně dožaduje. Stejně tak nebude odvolací orgán nařizovat úřadu práce, aby provedl prohlídku provedených bytů, vyslechl vlastníky bytů a vyžádal si znalecké posudky. Žalovaný zdůraznil, že stát žadateli o dávku doplatek na bydlení nehradí veškeré náklady, které skutečně vynakládá na zajištění potřeby bydlení, ale dávky na úhradu nákladů spojených s bydlením poskytuje pouze v případě, že určitým způsobem definované náklady bydlení (limitované stropem započitatelných nákladů na bydlení) přesáhnou stanovenou hranici s cílem zachovat žadateli takovou částku příjmů, aby jeho výživa a základní osobní potřeby, byly zajištěny na zákonem stanovené úrovni. Kompenzaci nákladů na bydlení osobám sociálně potřebným zajišťuje především dávka příspěvek na bydlení poskytována ze systému státní sociální podpory podle § 24 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, kterou ostatně žalobkyně pobírala ve výši 4 941 Kč.

IV. Posouzení věci soudem

Krajský soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo, v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a mezích uplatněných žalobních bodů v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s., přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době rozhodování správního orgánu podle § 75 odst. 1 s. ř. s.

K projednání žaloby soud nařídil ústní jednání, ze kterého se žalovaný omluvil. Zmocněnec žalobkyně setrval na argumentaci obsažené v žalobě a zdůraznil, že žalobkyně správním orgánům navrhovala smír a nabízela, aby jí jako započitatelné nájemné byla stanovena částka 4 500 či 4 600 Kč, na její nabídku však správní orgány nepřistoupily. Rozhodnutí správních orgánů označil zmocněnec žalobkyně za nespravedlivá a poukazoval na vyjádření ministryně práce a sociálních věcí, že se vládě nepodařilo zastavit „kšeftování s chudobou“. Zmocněnec žalobkyně trval na provedení důkazů označených v žalobě. Soud při ústním jednání provedl důkaz částí zprávy veřejného ochránce práv o šetření ze dne 9. 9. 2013, sp. zn. 2649/2013/VOP/MBL, na kterou žalobkyně v žalobě poukazovala. Ostatní návrhy na doplnění dokazování zamítl, protože je považoval pro posouzení důvodnosti žaloby za nadbytečné.

Soud nejprve konstatuje, že odůvodnění napadeného rozhodnutí odpovídá požadavkům na přezkoumatelnost soudního rozhodnutí, na čemž nemůže ničeho změnit ani tvrzení žalobkyně, že na některé dílčí argumenty žalovaný dostatečně nereagoval. Jak ostatně konstatoval Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 30. 4. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008-130, *„přestože je třeba na povinnosti dostatečného odůvodnění rozhodnutí z hlediska ústavních principů důsledně trvat, nemůže být chápána zcela dogmaticky. Rozsah této povinnosti se totiž může měnit podle povahy rozhodnutí a musí být posuzován ve světle okolností každého jednotlivého případu. Zároveň tento závazek nemůže být chápán tak, že vyžaduje za všech okolností podrobnou odpověď na každý jednotlivý argument účastníka (...). Podstatné podle názoru Nejvyššího správního soudu je, aby se městský soud ve svém rozhodnutí vypořádal se všemi základními námitkami účastníka řízení tak, aby žádná z nich nezůstala bez náležité odpovědi. Odpověď na základní námitky však v sobě může v některých případech konzumovat i odpověď na některé námitky dílčí a související.“* Ačkoliv citované závěry vyslovil Nejvyšší správní soud ve vztahu k odůvodnění soudního rozhodnutí, lze je jistě aplikovat i na odůvodnění rozhodnutí správních orgánů.

Žalobkyně znovu vyjádřila svůj nesouhlas se způsobem, jakým správní orgány stanovily částku nájemného započítávaného do odůvodněných nákladů na bydlení podle § 34 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi.

Podle § 33 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi ve znění účinném do 31. 12. 2014 nárok na doplatek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který užívá byt, *jestliže by po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení, snížených o příspěvek na bydlení podle jiného právního předpisu, byl jeho příjem (§ 9 odst. 1) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí osoby (§ 24).* Z § 34 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi vyplývá, že *do odůvodněných nákladů na bydlení se započítává nájemné, popřípadě obdobné náklady spojené s družstevní a vlastnickou formou bydlení, a pravidelné úhrady za služby spojené s užíváním bytu; nájemným se rozumí nájemné hrazené v nájemních bytech, a to až do výše, která je v místě obvyklá, popřípadě nájemné až do výše cílového nájemného podle zákona o jednostranném zvyšování nájemného bytu.*

Výkladem posledně uvedeného ustanovení a vývojem právní úpravy „zastropování“ výše nájemného, která se započítává do odůvodněných nákladů na bydlení pro účely posouzení nároku na doplatek na bydlení, se soud již k žalobám podaným žalobkyní zabýval.

V rozsudku ze dne 5. 1. 2015, č. j. 60 Ad 13/2014-21, zdejší soud konstatoval, že z konstrukce obsažené v § 34 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi vyplývá, že započtení nájemného pro účely posouzení nároku na dávku doplatek na bydlení je omezeno výší nájemného obvyklého. S cílovým nájemným (s odkazem na zákon č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného z bytu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník) již počítat nelze. Počínaje 1. 1. 2013 je třeba vycházet z výše nájemného v místě obvyklého. Zákon o hmotné nouzi nedefinuje, co je třeba rozumět pod pojmem nájemné obvyklé. Správní orgány nepochybily, pokud s účinností od 1. 1. 2014 opustily dosavadní správní praxi (založenou na nejprve metodické činnosti žalovaného, později na tzv. mapě nájemného - srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2014, č. j. 7 Ads 140/2014-41, či ze dne 29. 1. 2015, č. j. 6 Ads 175/2014-43) a aplikovaly nařízení č. 453/2013 Sb. Toto nařízení bylo sice primárně vydáno k provedení § 2249 odst. 2 občanského zákoníku, jež hovoří o srovnatelném nájemném obvyklém v daném místě a odkazuje na prováděcí právní předpis, ale jeho ustanovení § 7 výslovně počítá s tím, že se dle něj bude postupovat i pro účely stanovení nároku a výše dávek podle zákona o hmotné nouzi.

Nařízení č. 453/2013 Sb. konkrétní výši obvyklého nájemného pro jednotlivé nájemní byty a lokality nestanoví, nýbrž upravuje podrobnosti a postup, který vede k určení obvyklého nájemného. Podle § 2 písm. b) cit. nařízení *se rozumí srovnatelným nájemným obvyklým v daném místě souhrnná veličina srovnatelných nájemných*. Podle § 3 odst. 1 cit. nařízení *ke zjištění srovnatelného nájemného obvyklého v daném místě se pro konkrétní byt použijí následující způsoby: a) porovnání posudku znalce o výši obvyklého nájemného, která je pro konkrétní byt považována za srovnatelné nájemné obvyklé v daném místě; b) stanovení na základě prokazatelného doložení výše nejméně 3 srovnatelných nájemných*. Bližší postup pro zjištění srovnatelného nájemného obvyklého v daném místě pro účely stanovení nároku a výše dávek podle zákona o pomoci v hmotné nouzi nebyl zákonodárcem upraven, naopak ustanovením § 7 nařízení byl vyloučen postup podle § 4, § 5 a § 6.

K zajištění zmíněného účelu tedy plně vyhovuje stanovení srovnatelného nájemného obvyklého v daném místě na základě doložení výše nejméně 3 srovnatelných nájemných ve smyslu § 3 odst. 1 písm. b) uvedeného nařízení. V projednávaném případě vycházel úřad práce ze vzorků čtyř bytů v dané lokalitě, které znal ze své úřední činnosti. Dva byty o velikosti 32 m², kde nájemné u obou bytů bylo stanoveno částkou 3 500 Kč, byt o velikosti 37 m² s nájemným ve výši 4 600 Kč a byt o velikosti 34,80 m² s nájemným ve výši 4 700 Kč. Nájemné v místě obvyklém pro malé byty do 40 m² bylo stanoveno ve výši 120 Kč/m². Žalobkyně byla seznámena s nájemními smlouvami, ze kterých úřad práce vycházel.

Žalobkyně namítala, že nebyl vůbec zjišťován standart bytů a navrhovala, aby si soud vyžádal znalecký posudek, který by spor o stanovení výše započitatelného nájemného rozřešil. Správním orgánům však nelze vytýkat, že ke zjištění srovnatelného nájemného obvyklého v daném místě nepoužily znalecký posudek ve smyslu § 3 odst. 1 písm. a) nařízení. Z žádného zákonného ani podzákonného ustanovení tuto povinnost dovodit nelze. Soud má za to, že výše obvyklého nájemného v daném místě pro účely nároku na doplatek na bydlení má být úřadem práce stanovena transparentně a objektivně, v souladu s principem

předvídatelnosti rozhodování správního orgánu tak, aby byl zajištěn jednotný výklad, jednotná aplikační a rozhodovací praxe, nikoli vždy pro každého žadatele zvlášť ve vztahu ke konkrétnímu bytu. Proto ani soud nevyhověl návrhu žalobkyně na doplnění dokazování znaleckým posudkem, neprováděl prohlídku bytů a nevyslýchal jejich vlastníky.

V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2014, č. j. 7 Ads 140/2014-41, který se týkal případu žalobkyně, Nejvyšší správní soud zdůraznil, že „*účelem dávky doplatek na bydlení je poskytnout žadateli o jeho přiznání finanční částku, která pokryje zbývající faktické náklady na bydlení bez omezení. Náklady totiž mohou ad absurdum i několikanásobně převyšovat náklady na bydlení v ostatních bytech v dané lokalitě. Účelem dávky doplatek na bydlení, jak vyplývá z textu zákona o pomoci v hmotné nouzi, je vyrovnání odůvodněných nákladů na bydlení v případě žadatele, který není ani přes maximálně úsporný způsob života schopen tyto náklady hradit z vlastních zdrojů, resp. pokud příjem žadatele po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení je nižší než částka jeho živobytí. Dávka doplatek na bydlení je podpůrným řešením užívaným až v situaci, kdy nejsou vzniklé náklady dostatečně pokryty příspěvkem na bydlení ve spojení s eventuálně dalšími dávkami. Ostatně tento účel je patrný už z názvu dávky. Opačný výklad by znamenal, že stát by byl žadateli povinen doplatit libovolně vysokou částku na byt, který by byl pro jeho potřeby neúměrně veliký, neúměrně luxusně vybavený nebo v důsledku neúsporného chování žadatele vykazující neúměrně vysokou spotřebou energií. S tímto účelem koresponduje také limitovaný rozsah posuzování kvality daného bytu či domu (celkový stav, vybavení apod.), který nelze vždy zohlednit v plné míře. Jako hlavní referenční kritérium byla v metodických nástrojích ministerstvem stanovena rozloha obývaného bytu ve vztahu k počtu osob v něm žijících, a to ve snaze předejít situaci, kdy malý počet osob (popřípadě osoba jediná) obývají byt příliš veliký a úměrně tomu pro jejich objektivní potřeby také příliš nákladný. K tomu srov. např. metodický pokyn ministerstva č. 4/2010, v němž se uvádí, že „S ohledem na možné situace, kdy osoby v hmotné nouzi obývají byty s podlahovou plochou, která je zřejmě pro jejich potřeby nadměrná, doporučuje se v těchto případech pro postup uvedený pod písm. a) i b) ještě porovnání výše nájemného v místě a čase obvyklé s náklady na plochu bytu připadající na jednotlivé osoby, která je používána při stanovení nákladů na bydlení v rámci státní sociální podpory. V případě, že byt obývá jedna osoba, doporučuje se započítat plochu 38m². Pokud obývají byt dvě osoby, doporučuje se započítat plochu 52m², v případě tří osob 68m² a v případě čtyř osob 82m². Obývá-li byt více osob, lze obytnou plochu pro uvedené situace úměrně navýšit.“*

Jak také uvedl Nejvyšší správní soud ve shora citovaném rozsudku, „*nelze však setrvat pouze u tohoto jediného kritéria. Naopak je potřeba si uvědomit, že problematikými mohou v tomto kontextu být také byty malé, což je také případ stěžovatelky, u nichž není problémem zpravidla rozloha, ale např. neúměrně vysoké smluvně sjednané nájemné, přičemž důvod jeho značné výše nehraje pro potřeby posouzení nároku na dávku doplatek na bydlení roli. V obou nastíněných případech není úkolem státu uhradit žadatelům celkovou výši nákladů na bydlení zbylých po odečtení všech příjmů, včetně přiznaných sociálních dávek, ale pomoci jim v přiměřené míře, ruku v ruce s vedením k větší zodpovědnosti a úspornosti.“*

S tímto právním názorem Nejvyššího správního soudu se zdejší soud zcela ztotožňuje a nesouhlasí proto s dílčí úvahou veřejného ochránce práv citovanou žalobkyní ze zprávy o šetření veřejného ochránce práv ze dne 9. 9. 2013, sp. zn. 2649/2013/VOP/MBL.

Není také pravda, že v případě, kdy byt obývá jedna osoba, doporučuje vždy započítat jako podlahovou plochu bytu 38 m² i normativní instrukce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 10/2013. V normativní instrukci je jasně uvedeno: „*Pokud osoby obývají podlahovou*

plochu, která je zřejmě pro jejich potřeby nadměrná (nepřiměřeně velká), je možné v odůvodněných případech přistoupit k porovnání výše nájemného v místě obvyklé s náklady na plochu bytu připadající na jednotlivé osoby, která je používána při stanovení nákladů na bydlení v rámci státní sociální podpory. V případě, že byt obývá jedna osoba, doporučuje se započítat plochu 38 m².“ Instrukce Ministerstva práce a sociálních věcí se tak zjevně vztahuje na případy, kdy žadatelé obývají byty nadměrné (nepřiměřeně veliké).

Žalobkyně byla seznámena s nájemními smlouvami, ze kterých úřad práce vycházel. Jedná se o nájemní smlouvy na byty známé úřadu práce z jeho úřední činnosti, jejichž nájemci uplatňují rovněž nárok na sociální dávky. Jen proto, že ve dvou případech ze čtyř bylo za byt srovnatelné velikosti sjednáno nižší nájemné, než nájemné hrazené žalobkyní, nelze toto nájemné označit za nevěrohodné či extrémně vybočující. Soud proto považoval za nadbytečné provádět důkaz zprávou veřejného ochránce práv ze dne 5. 9. 2014, sp. zn. 1354/2014/VOP. Žalobkyně v minulosti argumentovala kvalitou svého bytu, nedávno provedenou rekonstrukcí bytu a jeho novým vybavením. Jak uvedl žalovaný v napadeném rozhodnutí, tyto okolnosti mohou být příčinou relativně vysoké ceny nájemného.

Závěrem soud pro úplnost konstatuje, že argumentace žalobkyně, že její spotřeba elektrické energie započítávaná do odůvodněných nákladů na bydlení podle § 34 odst. 1 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi je nižší, než by teoreticky mohla být, je z hlediska stanovení částky nájemného započítávaného do odůvodněných nákladů na bydlení podle § 34 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi zcela irelevantní.

V. Závěr a náklady řízení

Z uvedených důvodů soud žalobu jako nedůvodnou zamítnul postupem podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

Podle § 60 odst. 1 věta první s. ř. s. má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ustanovení odst. 1 neplatí, mělo-li být právo na náhradu nákladů řízení přiznáno správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění, nemocenského pojištění, pomoci v hmotné nouzi a sociální péče.

V souzené věci byl úspěšný správní orgán, protože se však jednalo o věc pomoci v hmotné nouzi, na náhradu nákladů řízení nemá právo. Soud proto vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Liberci dne 28. června 2017

Mgr. Karolína Tylová, LL.M.
samosoudkyně